

Ж.В. КРАСНОБАЄВА-ЧОРНА

**ВТОРИННА ЗНАКОВА СИСТЕМА
ЦІННІСНОЇ КАРТИНИ СВІТУ
У ФРАЗЕМІЦІ**

ЖАННА КРАСНОБАЄВА-ЧОРНА

**ВТОРИННА ЗНАКОВА СИСТЕМА
ЦІННІСНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У ФРАЗЕМІЦІ**

МОНОГРАФІЯ

Вінниця

2020

УДК 81'373.7: 124.5

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 5 від 27 грудня 2019 р.).*

Науковий і відповідальний редактор:

Загнітко Анатолій, чл.-кор. НАН України, доктор філологічних наук,
професор (Донецький національний університет імені Василя Стуса).

Рецензенти:

Наталія Іваницька, доктор філологічних наук, професор (Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету).

Тетяна Космеда, доктор філологічних наук, професор (Донецький національний університет імені Василя Стуса).

Михайло Торчинський, доктор філологічних наук, професор (Хмельницький національний університет).

Краснобаєва-Чорна Жанна

**Вторинна знакова система ціннісної картини світу у фраземіці :
монографія / [за ред. А. Загнітка]. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 172 с.**

У монографії визначено специфіку кореляції фраземного рівня ціннісної картини світу з кодами культури (антропоморфним, біоморфним, гастрономічним, духовним, квантитативним, колоративним, онімним, предметним, природним, просторовим, соматичним, часовим) на матеріалі української, російської, англійської та німецької мов. Схарактеризовано кваліфікаційні ознаки цінності, ціннісної картини світу та коду культури з урахуванням вітчизняних і закордонних мовознавчих теорій і з опертям на досягнення аксіофраземної прагматики.

ISBN 978-966-949-375-0

© Краснобаєва-Чорна Ж., 2020
© Донецький національний
університет імені Василя Стуса, 2020
© ТОВ «ТВОРИ», 2020

Зміст

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	
ЦІННІСТЬ І ЦІННІСНА КАРТИНА СВІТУ	9
В ЛІНГВОПАРАДИГМІ	
1.1. Поняття цінності: кваліфікаційні основи у лінгвістиці	11
1.1.1. Формування цінності	14
1.1.2. Дефініція цінності	15
1.1.3. Методи вивчення цінності у фраземіці	15
1.1.4. Структурна організація цінності у фраземіці	16
1.2. Конститутивні ознаки ціннісної картини світу у фраземіці	25
1.3. Питання культурного кодування ціннісної картини світу	34
РОЗДІЛ 2	
РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОДІВ КУЛЬТУРИ	45
В ЦІННІСНІЙ КАРТИНІ СВІТУ	
2.1. Соматичний код культури ціннісної картини світу	45
2.2. Біоморфний код культури ціннісної картини світу	52
2.2.1. Зооморфний код культури ціннісної картини світу	53
2.2.2. Рослинний код культури ціннісної картини світу	57
2.3. Просторовий код культури ціннісної картини світу	59
2.4. Часовий код культури ціннісної картини світу	67
2.5. Предметний код культури ціннісної картини світу	76
2.6. Духовний код культури ціннісної картини світу	82
2.7. Онімний код культури ціннісної картини світу	87
2.8. Гастрономічний код культури ціннісної картини світу	90
2.9. Антропоморфний код культури ціннісної картини світу	93
2.10. Природний код культури ціннісної картини світу	100
2.11. Колоративний код культури ціннісної картини світу	104
2.12. Квантитативний код культури ціннісної картини світу	107

РОЗДІЛ 3

**ФРАЗЕМНА СЕМАНТИКА ТА КУЛЬТУРНЕ
КОДУВАННЯ ЦІННІСНОЇ КАРТИНИ СВІТУ: 115
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ВИМІР**

3.1. Асоціативність фраземної семантики 115

3.2. Асоціативний експеримент як метод дослідження
ціннісної картини світу 121

ВИСНОВКИ 138

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ 143

СПИСОК ДЖЕРЕЛ 166

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ 167

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК 167

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ 170

Краснобасва-Чорна Жанна Володимирівна,
доктор філологічних наук, професор кафедри загального та
прикладного мовознавства і слов'янської філології
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Монографія

Вторинна знакова система ціннісної картини світу у фраземіці

Наклад 300 прим.

Адреса редколегії:

кафедра загального та прикладного мовознавства і слов'янської
філології Донецького національного університету імені Василя Стуса,
21007, м. Вінниця, вул. академіка Янгеля, 4, ауд. 320

Підписано до друку: 01.02.2020. Формат 60x84 1/16.
Вид. друк. арк. 5,5. Друк цифровий. Зам. №2269. 300 прим.

Віддруковано з оригіналів замовника.

Видавець та виготовлювач ТОВ «ТВОРИ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.

21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. Келецька, 51а.

Тел.: (0432) 603-000, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852.

e-mail: info@tvoru.com.ua

<http://www.tvoru.com.ua>